

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

PODMÍNKY

vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu
pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 150. výročí narození Adolfa Loose

V Praze v září 2019

PODMÍNKY

vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 150. výročí narození Adolfa Loose

- 1) Česká národní banka vypisuje cenu nejhodnotnějším návrhům pamětní stříbrné 200 Kč mince, která bude vydána v roce 2020.
- 2) Vypsání ceny se řídí ustanoveními § 2887- 2889 občanského zákoníku o vypsání ceny.
- 3) Cena bude udělena nejhodnotnějším a technickým podmínkám vyhovujícím návrhům.

Vydáním pamětní stříbrné mince má být nejširší veřejnosti připomenuto 150. výročí narození Adolfa Loose.

Hlavní technickou podmínkou je odevzdání kruhového návrhu provedeného v sádře (lící a rubová strana samostatně) o průměru 190 - 200 mm (bezpodmínečný požadavek mincovny - překročení je důvodem k vyloučení z hodnocení) v patřičné síle, aby snesl manipulaci bez upevnění na podložku. Každý návrh musí být označen soutěžní značkou (heslem vyjádřeným slovně, popř. číselně; kreslené značky jsou nepřipustné) na spodní straně sádrového kotouče, a to stejnou pro lící i rubovou součást návrhu mince. Návrhy musejí být předkládány v definitivní podobě; to znamená, že po technické stránce musejí být po drobných úpravách podle požadavků mincovny způsobilé k ražbě. Zásadní podmínkou je, aby pod jednou značkou byl předložen kompletní návrh mince, tj. aby obsahoval alespoň jednu lící a jednu rubovou stranu.

Mincovní pole musí mít tvar dutého zrcadla s nejnižším bodem uprostřed modelu, které se směrem k okrajům zvyšuje, což je podmínkou pro příznivou charakteristiku tečení materiálu. Technický výkres geometrie modelovací formy je uveden v příloze (str. 12). Maximální výška plastiky (reliéfu) ve středové části modelů je 1,8 mm. Plastika musí pokrývat nejméně 50 % plochy mincovního pole; plošné proporce plastiky na jedné straně musí odpovídat plošným proporcím plastiky druhé strany. Při modelaci plastiky je nutné zohlednit její rozmístění v mincovním poli. Masivní a vysoká plastika na jedné straně vyžaduje nižší plastiku na protilehlé ploše druhé strany a naopak.

- 4) Na lící straně (aversu) je nutno umístit v opisu (při obvodu mince) nebo v nápisu (řádcích) název státu „**ČESKÁ REPUBLIKA**“ a nominální hodnotu mince se zkratkou peněžní jednotky „**200 Kč**“. Jako dominanta lící strany může být použit:

- a) buď *motiv vztahující se bezprostředně k tématu mince*,
- b) nebo *motiv tradičně zdůrazňující, že mince je platidlem České republiky, tj. umělecká kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky, případně doplněná dekorem vztahujícím se k tématu mince.*

Umělecká kompozice heraldických zvířat musí být ztvárněna tak, aby nedocházelo k nečitelným stylizacím či nechtěnému karikování, a aby byla v souladu s provedením rubové strany. Kompozice nesmí být přímým ztvárněním velkého státního znaku podle vyobrazení v příloze zákona o státních symbolech České republiky (vyobrazení je připojeno k těmto podmínkám). V případě, že kompozice je dominantou lící strany, nemusí zaujímat celou plochu mincovního pole, musí však být umístěna v horní části mince, tvoří-li pouze doprovodný prvek, může být umístěna kdekoli, vždy však neznevazujícím způsobem. Na místě, kde by podle mínění autora měla být značka mincovny, bude umístěno kolečko o průměru 8 - 10 mm (propočteno na model o průměru 190 - 200 mm).

Na rubové straně (reversu) je nutno ztvárnit motiv vztahující se k tématu mince, nápis nebo opis „ADOLF LOOS“ a letopočty „1870 - 2020“. Na místě, kde by měla být autorská značka, umístí výtvarník čtvereček o velikosti 8 x 8 až 10 x 10 mm (propočteno na model o průměru 190 - 200 mm).

Řešením hrany se výtvarník nemusí zabývat.

Výtvarník může k návrhu připojit lístek se soutěžní značkou (heslem) a s textem o rozsahu nejvýše jedné strany papíru formátu A4, ve kterém stručně popíše, jaké motivy na návrhu použil, jaký je jejich zdroj, jak k nim došel, příp. jak je modifikoval a ztvárnil. Tento text může pomoci komisi v orientaci v zobrazených motivech. Z lístku nesmí být nijakým způsobem zřejmé, kdo je autorem návrhu, aby nedošlo k porušení anonymity. Pokud autor podává více návrhů, musí být ke každému návrhu přiložen samostatný lístek, aby nebyla zřejmá ani autorská souvislost mezi jednotlivými návrhy.

Mince bude ražena ze slitiny o 925 dílech stříbra a 75 dílech mědi, její průměr bude 31 mm a hrubá hmotnost 13 g. Ražba bude provedena také ve špičkové kvalitě, u níž zvláště dobře vynikne vrcholný lesk i v drobných ploškách proti matovému reliéfu. K této okolnosti by měli účastníci soutěže přihlídnout. Autoři návrhů mohou shlédnout příklady modelů pamětních mincí¹ v sekci peněžní České národní banky v Praze 1, Na Příkopě 28, a to v pracovních dnech od 9 do 15 hodin. Návštěvu je třeba dopředu avizovat sekretářce Komise pro posuzování návrhů na české peníze, tel. 224 413 409.

5) **Návrhy ucházející se o cenu musejí být odevzdány nebo odeslány poštou do pátku 1. listopadu 2019** na adresu:

a) pro poštovní styk

Česká národní banka
Sekce peněžní
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

b) pro osobní doručení mimo den uzávěrky

Česká národní banka - podatelna
vchod ze Senovážné ulice,

na dveřích proti vchodu mezi turnikety jsou uvedena telefonní čísla, na která je nutno volat a uvést, že jde o odevzdání sádrového modelu.

Doba příjmu: 7.00 až 17.00, v pátek 7.00 až 15.00 hod.

c) pro osobní doručení v den uzávěrky

Česká národní banka, vchod ze Senovážné ulice, salónek pro návštěvy (chodba vpravo za vchodem)

Doba příjmu: 10.00 až 12.00 hod.

Ke každému návrhu musí být připojena zalepená obálka označená stejnou soutěžní značkou (heslem) jako na modelech. Obálka musí obsahovat lístek se jménem autora návrhu, jeho adresou, telefonním číslem, bankovním spojením a shodnou značkou jako na obálce.

¹České a československé pamětní mince a některé jejich sádrové modely lze shlédnout i v Expozici České národní banky. Podrobnější informace o Expozici ČNB a možnosti ji navštívit jsou k dispozici na internetových stránkách ČNB www.cnb.cz.

Návrhy odeslané poštou musejí být avizovány e-mailem na adresu sarka.vicherova@cnb.cz nebo telefonicky na číslo uvedené v bodech 4 a 6. V oznámení je nutno uvést podací číslo odesílajícího poštovního úřadu. Návrhy musejí být zaslány v obalech pro křehké zásilky odpovídajících přepravním pravidlům pošty. Zásilky musí být na vnějším obalu označeny „Vypsání ceny na PSM Adolf Loos“. Zásilky doručené osobně do ČNB musí být rovněž řádně zabaleny, aby nemohlo dojít k jejich poškození; zásilky předávané na podatelnu je nutno označit „Vypsání ceny na PSM Adolf Loos“.

- 6) Soutěžní návrhy zhodnotí Komise pro posuzování návrhů na české peníze. Předsedou komise je zástupce České národní banky, členy komise jsou renomovaní výtvarníci, medailéři, teoretici výtvarného umění a učitelé uměleckých škol. Komisi svolává Česká národní banka jako vypisovatelka ceny. Administrativní práce pro komisi zajišťuje sekretářka komise, Ing. Šárka Vicherová ze sekce peněžní České národní banky, tel. 224 413 409.
- 7) Pro nejhodnotnější návrhy se stanoví tyto ceny:

- I. cena 40 000,- Kč
- II. cena 25 000,- Kč
- III. cena 18 000,- Kč

Kromě cen může komise udělit režijní příspěvek autorům, jejichž návrh byl vyřazen v prvním kole hodnocení, a odměnu autorům, jejichž návrh postoupil do druhého nebo třetího kola hlasování. Počet těchto příspěvků a odměn a jejich výše jsou závislé na počtu předložených návrhů a na jejich umělecké a technické úrovni. Ceny, odměny a režijní příspěvky vyplatí Česká národní banka do 30 dnů od výroku komise.

V případě, že žádný z předložených návrhů nebude splňovat podmínky pro udělení cen, může komise vyzvat vybrané autory k úpravě předložených návrhů podle připomínek komise. Vybraní autoři v případě předložení upraveného návrhu obdrží vyzývací odměnu a vítězný návrh získá I. cenu ve výši 40 000 Kč.

Ceny a odměny ze soutěže vyšší než 10 000 Kč budou podle § 36 odst. 2 písm. i) zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, sníženy o daň z příjmů ve výši 15 %.

- 8) Výběr návrhů pro realizaci provádí bankovní rada České národní banky. Bankovní rada není vázána názorem komise, k realizaci však může být vybrán pouze návrh, kterému byla udělena některá z cen, nebo návrh z užší výzvy výtvarníků.

Autorovi, jehož návrh bude realizován (líc i rub), bude vyplacena autorská odměna za převod oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví a výtvarnou spolupráci při realizaci, v celkové částce 50 000 Kč, a to na základě licenční smlouvy s autorem uzavřené. Nepřijme-li autor, jehož návrh bude vybrán k realizaci, návrh licenční smlouvy do 15 dnů poté, co mu bude doručen, vyhrazuje si ČNB právo zahájit jednání o realizaci s autorem jiného návrhu. V případě kombinace lící a rubové strany dvou autorů obdrží každý autor polovinu uvedené částky.

Autor návrhu vybraného k realizaci je povinen na hraně sádrových modelů vyznačit tzv. ražební postavení, tj. vzájemnou polohu lícové a rubové strany.

Bude-li nutno provést na přijatém návrhu úpravy, je autor povinen provést je bezplatně ve spolupráci s určenou mincovnou a za tím účelem se na vyzvání do mincovny dostavit. Jestliže by autor návrhu vybraného k realizaci nemohl provést či dokončit z jakéhokoliv

důvodu definitivní úpravy ve stanovené době, má Česká národní banka právo nechat úpravy provést jiným výtvarníkem nebo zadat k realizaci jiný návrh.

Po realizaci návrhu obdrží autor dva kusy mincí ve špičkové kvalitě.

Pokud nebude mince realizována vůbec, obdrží výtvarník, který v soutěži získal I. cenu, k této ceně částku 20 000 Kč. Pokud bude realizován jiný návrh než ten, kterému byla udělena I. cena, dostane autor návrhu, který získal I. cenu, částku 20 000 Kč.

- 9) Autorské právo k oceněným návrhům zůstává nedotčeno. Návrhy, které obdržely ceny nebo byly odměněné alespoň částkou 10 000 Kč, se stávají vlastnictvím České národní banky.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
sekce peněžní

Ing. Josef Ducháček
ředitel sekce

JUDr. Jaroslav Moravec, Ph.D.
předseda komise

Adolf Loos

V roce 1870 se v Brně narodil jeden z nejvýznamnějších evropských architektů 20. století. Adolf Loos studoval v Liberci i na vídeňské technice, avšak žádné studium nedokončil. Posléze odjel na zkušenou do Ameriky, kde měl možnost se seznámit se stylem architekta Louise Sullivana (1856-1924), největší osobnosti chicagské školy. V polovině devadesátých let se usadil ve Vídni, kde pracoval u architekta Karla Mayderera (1856-1935), a o rok později začal pracovat samostatně ve své projekční kanceláři.

Důležitý byl pro Loose rok 1908, kdy sepsal svou nejvýznamnější stať „Ornament a zločin“, kde mimo jiné píše: *„Dospěl jsem k následujícímu poznání a daroval je světu: Evoluce kultury je totéž, co odstranění ornamentu z předmětu denní potřeby. Myslel jsem, že tím světu přinesu novou radost, ten mi však za to nepoděkoval. Lidé byli smutní a věšeli hlavu. Tížilo je poznání, že nelze vytvořit žádný nový ornament.“*

Ve stejném roce dokončuje American Bar (Kärntner Bar) ve Vídni, kde předvedl dokonalou kombinaci luxusních materiálů s jednoduchými detaily. O pár let později, v roce 1911 Loos pobouřil své spoluobčany ve Vídni stavbou domu na Michalském náměstí. Obchodní dům krejčovské firmy Goldman & Salatsch vzbuzoval odpor Vídeňáků svojí architektonickou strohostí, bezdekorativností forem a v neposlední řadě i svojí polohou hned naproti Hofburgu, tehdejšího sídla císaře Františka Josefa. *„Ale výtka, že já, právě já jsem se provinil zločinem na tomto obrazu starého města, se mě dotýká tvrději, než by si mnohý člověk myslel. Dům jsem přece navrhl tak, aby se co možná nejvíce přizpůsobil svému okolí. (...) Stál jsem proto před úkolem, přísně oddělit obchodní dům a obytný dům.“*

Nedlouho po dostavbě domu na Michalském náměstí otevírá Adolf Loos svou soukromou školu. Metoda výuky Adolfa Loose spočívala v tom, že si studenti své práce porovnávali navzájem a mohli se tak učit jeden od druhého. V rámci jednoho projektu probíral všechny technické i architektonické detaily. Učil své žáky, aby vytvářeli projekty staveb zevnitř ven, podlahy a stropy měly být na prvním místě a až poté se řešila fasáda. Tímto způsobem chtěl Loos docílit, aby studenti přemýšleli ve třech dimenzích, *v kubusu*. *„Málokterí architekti to dnes umí. Zdá se, že výuka architektů končí v ploše.“*

V roce 1907 navrhl apartmán v Plzni pro podnikatelský pár Marthu a Wilhelma Hirsche. Až v 80. letech se podařilo zjistit, že to nebyla jediná zakázka, kterou pro manžele Hirschovy zrealizoval. V průběhu 20. let, tedy téměř ve stejnou dobu, kdy navrhoval Müllerovu vilu v Praze, a kde dotáhl svoji ideu *Raumplanu* k dokonalosti, pracoval také na studentském bytě jejich syna Richarda. Tento byt se nacházel ve stejné budově jako známý apartmán Marthy a Willyho Hirsche, jen o patro výš. Dochované vybavení bytu Richarda Hirsche bylo přestěhováno do Prahy, a instalován do podobně koncipovaného bytu u starého židovského hřbitova. Apartmán byl vhodně doplněn mnoha vzácnými originály pocházejícími většinou z Loosových vídeňských realizací. Dnes je toto interiérové zařízení součástí pražské umělecké galerie a aukční síně *Adolf Loos Apartment and Gallery*. V roce 2014 byl apartmán zařazen do prestižní světové sítě architektonických návrhů *Iconic Houses*. Soliterní nábytek, který je nyní součástí apartmánu Richarda Hirsche byl s velkým úspěchem několikrát vystaven na prestižních výstavách v tuzemsku a v zahraničí, například na výstavě *Adolf Loos* v RIBA (Royal Institute of British Architects) v Londýně, na výstavě *Au temps de Klimt, la Sécession á Vienna* v Pinacothèque de Paris a dalších. Sbíрка patří svým významem, vystavenými jedinečnými originálními návrhy architekta Adolfa Loose z let 1901-1931 k vůbec nejvýznamnějším na světě. Apartmán je po předchozí domluvě přístupný veřejnosti.

V roce 1933 Adolf Loos umírá v sanatoriu u Vídně. Jeden z největších průkopníků své doby, nezaujatý koncepty a nápady architektury a designu, které převládaly na počátku dvacátého století, se vydal na nekompromisní cestu k funkcionalistické formě architektury a designu. Nevěřil v ornament a architekturu podléhající uměleckým konvencím. Nicméně střídmost v architektuře a designu v žádném případě neznamenal, že by narušil příjemnou atmosféru v jednotlivých místnostech, které navrhoval.

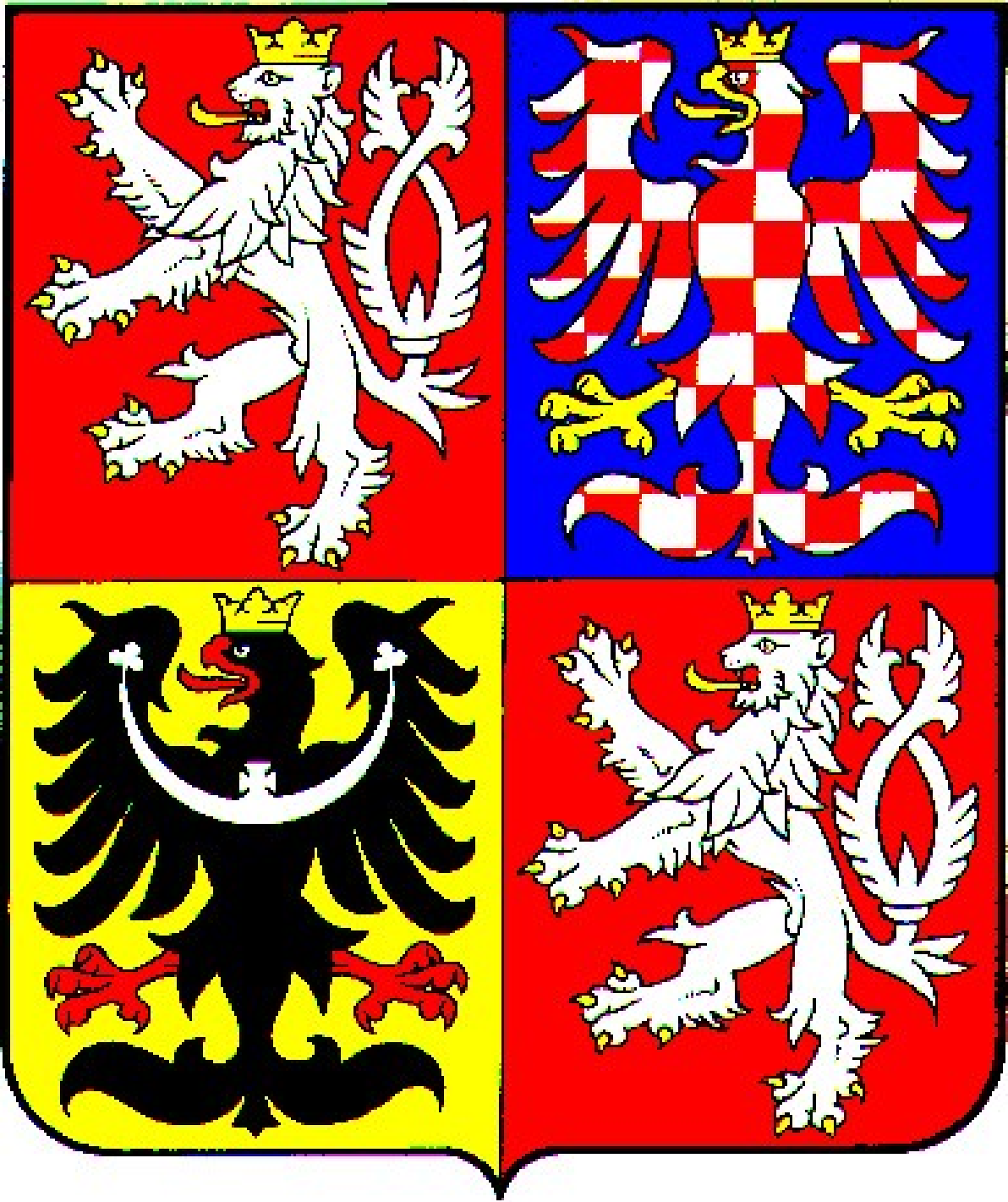
Text: Alena Havlíková a Vladimír Lekeš

Fotografie k tématu laskavě poskytl Adolf Loos Apartment and Gallery.

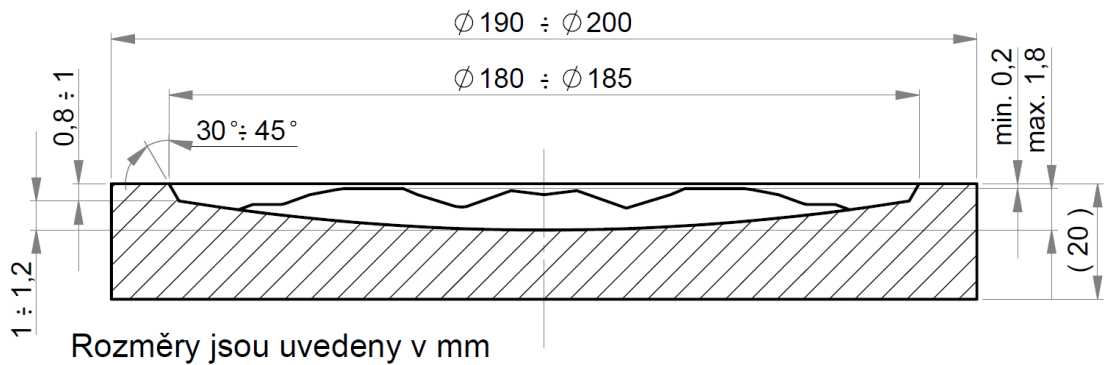

Technický výkres geometrie modelovací formy

Maximální výška reliéfu = 1,8 mm

Minimální výška reliéfu i písma = 0,4 mm

Minimální rozdíl mezi reliéfem a okrajem sádry = 0,2 mm

Emisní plán pamětních mincí v letech 2016-2020

Stříbrné 200 Kč mince

2016	Zemská jubilejní výstava	květen
	Bitva u Hradce Králové	červenec
	Jan Jessenius	prosinec
2017	Marie Terezie	duben
	Operace Anthropoid	květen
	Josef Kainar	červen
	Sdružení českých umělců grafiků Hollar	říjen
	Vysvěcení kaple sv. Václava v Katedrále sv. Víta	listopad
	Založení České astronomické společnosti	prosinec
2018	Vydána Klaudyánova mapa	únor
	Založení Národního muzea	duben
	Jan Brokoff	prosinec
2019	Založen Československý červený kříž	únor
	Aleš Hrdlička	březen
	Sestrojení prvního letadla české výroby Bohemia B-5	duben
	První pražská defenestrace, začátek husitské revoluce	červenec
2020	Zahájení ražby jáchymovských tolarů	leden
	Božena Němcová	únor
	Vydány Čtyři pražské artikuly	červenec
	Založení Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské v Železném Brodě	září
	Adolf Loos	prosinec

Stříbrné 500 Kč mince

2016	Československá národní rada	únor
2017	Bitva u Zborova	červen
2018	Washingtonská dohoda	říjen
2019	Vznik československých platidel	červenec
2020	Československá ústava a ústavní soud	únor

Bimetalová mince 2000 Kč

2019	Zavedení československé koruny	duben
-------------	--------------------------------	-------

Zlaté mince 5000 Kč – Hrady

2016	Kost	květen
	Bezděz	říjen
2017	Bouzov	květen
	Pernštejn	říjen
2018	Zvíkov	květen
	Rabí	září
2019	Veveří	květen
	Švihov	říjen
2020	Bečov nad Teplou	květen
	Buchlov	říjen

Zlaté mince 10 000 Kč

2018	Založení Československa	září
2019	Vznik československé koruny	červenec

Doporučení pro zhotovování sádrových modelů do soutěží ČNB

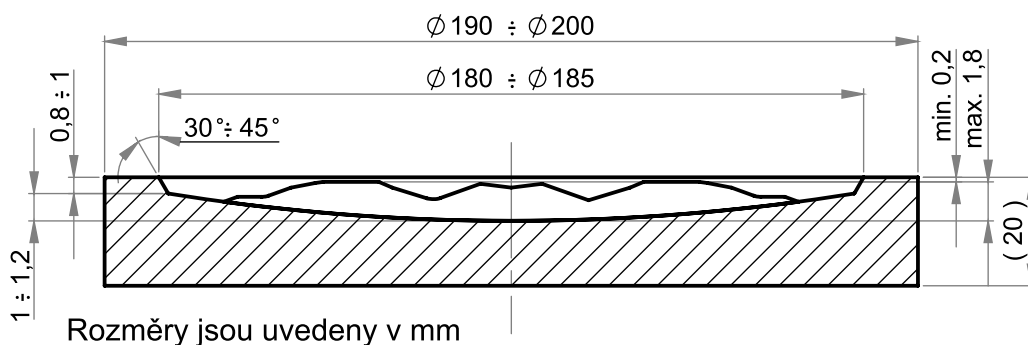
Týká se všech sádrových modelů
pro soutěže vypisované
Českou národní bankou

SOUTĚŽE ČNB

vypracoval: Petra Brodská, DiS.

schválil: Ing. Josef Pazour

Technická specifikace modelovacího kopyta

Mincovní pole musí mít tvar dutého zrcadla s nejnižším bodem uprostřed modelu, které se směrem k okrajům zvyšuje, což je podmínkou pro příznivou charakteristiku tečení materiálu.

Sádrový model musí mít dostatečnou tloušťku, aby snesl manipulaci a minimalizovalo se kroucení při vysychání.

Orientační hodnoty pro kopyto o vnitřním průměru 185 mm

(cca 200 mm vnější)

průměr výrobku v mm*	vnitřní průměr v mm*	min. výška pro proof v mm*	výška písma v mm*	zmenšení*	nominál
----------------------------	----------------------------	----------------------------------	-------------------------	-----------	---------

28	26	0,65**	7**	7,1x**	5000 Kč
31	29	0,6**	7**	6,4x**	200 Kč
34	32	0,55**	6**	5,8x**	10 000 Kč
40	37,4	0,45**	5**	4,9x**	500 Kč

*podrobnější popis dále

** zaokrouhleno pro snazší měření

Vysvětlení základních pojmů

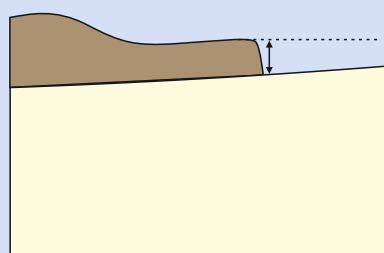
Průměr výrobku

- celková velikost mincí včetně rámečku

Vnitřní průměr

- velikost bez rámečku
- pro přesnější výpočty velikostí v poměru

Minimální výška pro proof

- výška přechodu mezi mincovní plochou a okrajem reliéfu

Po zmenšení musí být alespoň 0,09 mm

 řez namodelovaným reliéfem

 řez mincovním kopytem

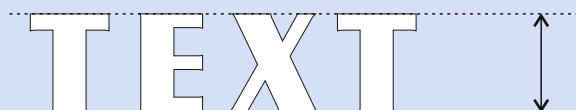
Zmenšení

- vnitřní průměr sádrového modelu se vydělí vnitřním průměrem hotového výrobku a vyjde poměr zmenšení. Dle něj je možné dopočítat většinu potřebných hodnot - v případě kopyta o jiném průměru.

Vysvětlení základních pojmů

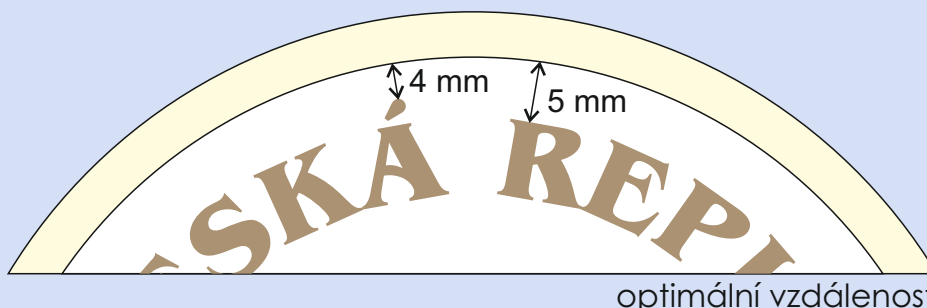
Výška písma

- doporučená minimální velikost (v mm), aby písmo zůstalo po zmenšení čitelné

Ohlídat dostatečný prostor mezi textem a rámečkem

- počítat se zmenšením, obzvláště při přítomnosti diakritiky.

Negativní text

pokud má být text (nebo jiná linie) do hloubky a proofován, musí mít dostatečně silné tahy. V čím větší hloubce, tím silnější tah musí být.

Pozor hlavně u patkových fontů!

Mějte na zřeteli proofovatelné výšky a měřítko zmenšení.

Velikost značek

- na značky je třeba vyčlenit dostatečné místo, 8 - 10 mm - dle velikosti modelu

- Na mincích z drahých kovů je značka „ČM“
- Na mincích z obecných kovů je značka „b“
- Značka autora

Umístění značek se na sádro vyznačuje obyčejnou tužkou!

- umístění značky mincovny se naznačuje kolečkem
- umístění značky autora se naznačuje čtverečkem

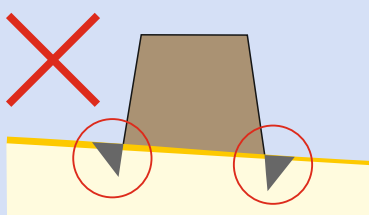

Reliéf

- maximální výška 1,8 mm **uprostřed**
- reliéfně **zaplněno** musí být **minimálně 50%** plochy
- rozdíl mezi reliéfem a okrajem sádry minimálně 0,2 mm

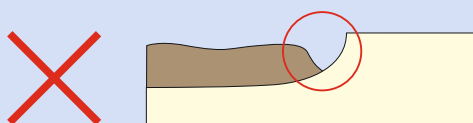
Vyváženost výšek - zejména mezi písmem a plastikou. Vyvarovat se velkých výškových rozdílů.

Modelace pod základní plochu je nepřipustná - pozor na obrývání!

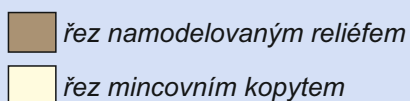
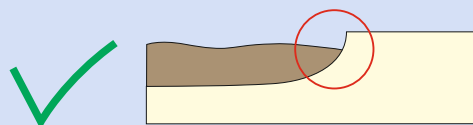
Obrývání

- neprorývat kontury reliéfu pod základní plochu!

Žlábek u rámečku

- reliéf protáhnout až do rámečku

Orientace

- je vhodné na sádu vyznačit značky pro lepší orientaci